

DENÍK PRVNÍ CESTY

PŘEDMLUVA

Tato pr v á výprava, a to jak cesta sama, tak i dráha, kterou Kolumbus urazil při objevování Indii, je vyjádřena v zestručněné podobě.¹ V doslovném znění je otištěna jen předmluva, určená královským manželům; začíná takto:

„In nomine domini nostri Jesu Christi“ (ve jménu Pána našeho Ježíše Krista).

Vaše nejkrástanštější a nejjasnější Výsosti, knížata přemocná, král a královna země španělských a ostrovů mořských, vládcové naši, tohoto roku 1492 přivedly ke konci válku s Maury, kteří kralovali v Evropě; ukončily válku tuto v převelkém městě Granadě², kde jsem viděl, kterak druhého dne měsíce ledna tohoto roku silou zbraní vzlyčeny byly královské praporece Vašich Výsosti na věžích Alhambry,³ kteráž jest tvrzí řečeného města; tam jsem rovněž spatřil maurského krále, jak vychází z bran městských a líbá královské ruce Vašich Výsosti i královice pána mého. A hned v též měsíci podle zprávy, kterou jsem byl podal Vašim Výsostem o zemích Indických a o vladarí zvaném *Veliký Chán*, což v naší řeči znamená *Králi králů*,⁴ jak on i jeho předchůdcové mnohokráte byli vypravili do Říma poselství s prosbou o učené mistry, vzdelané ve věcech naší víry, aby ho v ní vyučili, a jak Svatý otec nikdy nevyslyšel jeho proseb, takže mnozí národové zůstávali odsouzeni k zatracení, přidržující se uctívání model nebo přijímající zhoubná kacířství, Vaše Výsosti, jako křesťané katoličtí i knížata v lásce chovající svatou víru naši a dbalá jejího rozšiřování, i jako nepřátelé sekty Mohamedovy a všelkého modlářství a kacířství, pojaly úmysl vyslat mne, Kryštofa Kolumba, do řečených krajín indických, abych navštívil ony vladáře

i ony národy a země, poznal stav jejich i všeho ostatního, jakož i pátral, jakým způsobem by bylo možno obrátit je na svatou víru křesťanskou; a přikázaly mi Vaše Výsosti, abych se neubíral po souši k východu, jak je tomu zvykem, nýbrž abych se vypravil cestou západní, o které do dnešního dne bezpečně nevíme, zda jí již někdo šel.

Když pak Vaše Výsosti vypudily všechny židy ze všech svých království a panství, rozkázaly mi ještě v též měsíci lednu,⁵ abych se s dostatečným loďstvem vypravil do řečených krajů indických; a k tomu cíli mi prokázaly velké milosti: povznesly mne (me anoblecion) přivoliše, abych napříště užíval titulu *don*, ustanovily mne vrchním admirálem moře-oceánu a udělily mi pro všechny časy hodnost misto-krále a guvernéra všech ostrovů i veškeré pevné země, které objevím a získám nebo které později budou objeveny a získány v moři-oceánu; rovněž rozhodly, že ony hodnosti a tituly zdědí můj nejstarší syn a tak tomu bude s pokolení na věčné časy.*

Vypravil jsem se tedy z města Granady v sobotu 12. dne měsíce května téhož roku 1492 a přibyl jsem do města Palosu, ** které je mořským přístavem; tam jsem vystrojil tři lodi, velice příhodné pro takovou plavbu, a vyplul z řečeného přístavu, opatřen hojnými zásobami všeho druhu a četnými lodníky, v pátek třetího dne měsíce srpna téhož roku půl hodiny před slunce východem. Zamířil jsem k ostrovům Kanárským,⁶ náležejícím Vašim Výsostem, kteréžto ostrovy jsou v řečeném moři-oceánu, abych pak odtud plul dále zamyšlenou cestou do té doby, dokud nedospěji do země Indických, neodvezdám poselství Vašich Výsosti oněm panovníkům a nesplním tak, co mi přikázaly.

K tomu cíli jsem pojal záměr po celou tuto cestu zapisovat ze dne na den velice zevrubně vše, co jsem dělal, viděl a zažil, jak bude dále patrnó.

Rovněž pak, pánové a vladarí moji, kromě toho, že vypíši každé noci, co se mi přihodilo ve dne, a každého dne svou plavbu za noci, mám v úmyslu pořídít novou námořní mapu, v níž zanesu na náležitých místech a pod patřičným větrem celé moře a všechny země v mořích.

* O Kolumbových titulech stov. komentář ke smlouvě ze 17. dubna 1492.

prekl.

** Stovn. komentář „Loďi první Kolumbovy floty“.

oceánu; a mimo to hodlám věsit knihu a do ní podobným způsobem vše zakreslit s udáním rovníkové šířky a západní délky. Zejména však bude velmi třeba, abych zapomněl na spánek a obezpečně řídil plavbu, neboť tak je to nutné; a to vše bude stát mnoho námahy.

(CESTA NA KANÁRSKÉ OSTROVY)

Pátek 3. srpna. — Vypuli jsme v pátek třetího dne měsíce srpna roku 1492 v osm hodin ráno od měčiny v ústí řeky Saltesu* a hnání silným větrem urazili jsme do slunce západu šedesát mil, to jest patnáct leguů, směrem jižním; pak jsme zamířili k jihozápadu a opět k jihu, čtvrt k jihozápadu,⁷ to znamená směrem ke Kanárským ostrovům.

Sobota 4. srpna. — Pluli na jihozápad, čtvrt k jihu.

Neděle 5. srpna. — Pokračovali v plavbě stejným směrem a za den a noc urazili přes čtyřicet leguů.

Pondělí 6. srpna. — Porouchalo se nebo se uvolnilo kormidlo na karavele *Pinté*, které velel Martín Alonso Pinzón; soudilo se a bylo podezření, že to způsobil úmyslně jakýsi Gómez Rascon a Cristóbal Quintero,** jemuž karavela patřila a který podnikal tu cestu proti své vůli. Admirál praví, že prý již před odplutím přišli ty dva, jak strojí jakési úklady a lsti.

Admirál byl tou příhodou velice znepokojen, poněvadž řečene karavele nemohl pomoci; aniž se tím sám nevystavoval nebezpečí; jak však praví, uklidnilo ho poněkud vědomí, že Martín Alonso Pinzón je člověk nebojácný a důmyslný; zkrátka, za den a noc urazili devěadvacet leguů.

* Slov. komentář „Posádky loď Santa María, Nina a Pinta“.

** Slov. komentář „Loď první Kolumbovy flotily“.

Úterý 7. srpna. — Opět se porouchalo kormidlo na *Pinté*; opravili je a pluli dále směrem k ostrovu Lanzarote v souostroví Kanárském. Za den a noc urazili pětadvacet leguů.

Středa 8. srpna. — Lodivodové všech tří karavel měli různé názory na to, kde právě jsou; ukázalo se, že nejsprávnější byl názor admirálův. Admirál chtěl připlout k ostrovu Gran Canaria a zanechat tam karavelu *Pintu*, poněvadž neměla v pořádku kormidlo a proponovala vodu; zamýšlel tam najmout jinou loď, bude-li možno nějakou najít. Toho dne se to nepodařilo.

*Čtvrtek 9. srpna.** — Admirálovi se podařilo dorazit na Gomeru teprve v neděli v noci. Martín Alonso Pinzón zůstal z rozkazu admirálova u pobřeží ostrova Gran Canaria, poněvadž nebyl schopen plavby. Potom se admirál vrátil k ostrovu Canaria a tam s velikým úsilím a námahou jeho, Martina Alonsa a ostatních velice pečlivě opravili *Pintu*, a nakonec se všichni vydali zpět na Gomeru. Nad pohořím ostrova Tenerife, které je náramně vysoké,** viděli veliký oheň. Na *Niñe* vyměnili trojboké latinské plachty za čtyřboké*** Na Gomeru se admirál vrátil s opravenou *Pintou* v neděli 2. září.

Jak praví admirál, mnozí vážení Španělé, usedli na ostrově Ferro, kteří byli právě na Gomeře s doňou Inés Perazovou, matkou Guilléna Perazy; jenž se později stal prvním hrabětem gomerským, se zapřisahali, že na západ od Kanárských ostrovů, to jest tam, kde zapadá slunce, viděvají každého roku zemi; a totéž tvrdili se vši rozhodností i usedlíci gomeští.

Na tomto místě praví admirál, že si vzpomíná, jak za jeho pobytu v Portugalsku přišel roku 1484 ke králi jakýsi člověk z ostrova Madeiry a prosil ho o karavelu, aby se mohl vydat do té země, kterou rovněž vidával; a zapřísahal se, že ji vídá každého roku, a stále stejnou a na též místě.⁸

* Záznam s tímto datem zahrnuje období od 9. srpna do 6. září. Na Gomeru Kolumbus připlul 12. srpna v noci.

** Pto de Teide je vysoký 3710 m.

*** Slova. komentář „Loď první Kolumbovy flotily“.